

Minden évben augusztus első vasárnapján és előtte, szombaton tartják a Havas Boldogasszony országos nagybúcsút már ősi időktől fogva.

A hírös város nagy krónikása, Tömörkény István írta e búcsúról: *„Nagy ünnep a Havi. Ez valóságos időpont, egy darab sarokkő az idők folyásában, melynek napját mindenki tudja és ismeri. Miként egyes, régibb események idejét úgy szokás meghatározni, hogy a nagyvíz előtt, vagy a nagyvíz után történt-e, akként a Havi napja is útjelző karó az élet nagy homokjain, s a dolgok, miket az emlékezet megőriz, körébe csoportosulnak.”*

Móricz Zsigmond a *Rózsa Sándor a lovát ugratja* (1941) című regényében a következő szavakkal örökítette meg a Havi Boldogasszony napi búcsút:

„Erre a napra megindul a tanyak népe, a puszták túró, törő, nyüzsgő lakossága, és tízezres tömegben vándorol be gyalogszerrel a városba. Ahogy a görög kolóniák népe, ahogy a keleti vallások hívei mindig az anyafészek után esengenek: a szegedi pásztor, gazda és munkásnép minden tagja ide vágyik be, a havi búcsúra, az ős otthonba, ahonnan jöttek, ahova hazamenni egyértelmű a földi boldogsággal, üdvösséggel: Szegedre. Szent énekeket énekelve gyalogolnak a puszta avarjában, torzsájában, forróságában, s éjszakájában. Mert a távolról jövők már előtte való este indulnak, s egész éjszaka rójják mezítlábbal még ebben az időben az utat. Toronyiránt. Ha lehet. Ha nem állja útjukat a vadvíz. Keresztet visznek magukkal. Elöl megy a keresztvivő. A keresztet legtöbbször maga faragta. Különös alkotások ezek. Az idvességre vezető akasztófának csodálatosan egyszerű és szimbolikus emléke.”

Augusztus 5. eredetileg a Szent Szűz római főtemplomának, a Santa Maria Maggiore bazilikának a fölszentelési évfordulója. A legenda szerint a 4. században, az örök városban, egy János nevű gazdag patrícius és felesége elhatározták, hogy templomot építtetnek a Szent Szűz tiszteletére. Mária álmukban megjelent és tudtukra adta, hogy azon a helyen építsék fel a templomot, amelyet másnap hó fog borítani. A Szűzanya e szentélyét ezért Havas Boldogasszony bazilikának is nevezik. Ünnepnapján a római bazilikában virágszirmok hullatásával emlékeznek az egykori csodás eseményre.

A szeged-alsóvárosi ferencesek 1503-ban fölszentelt Havi (Havas) Boldogasszony-temploma és a hozzá tartozó kolostor a mai Magyarország második legnagyobb középkori eredetű egyházi épületegyüttese, a magyar késő gótikus építészet egyik legérettebb alkotása.

A ferencesek a 15. században kerültek Szegedre, nem sokkal később a törökkel találták szembe magukat. Az itt élő katolikusokat a ferences barátok tartották meg a hitükben. A 17. században indultak meg a Napbaöltözött Asszonyhoz kapcsolódó legendaanyag és a csodás események kapcsán a zarándoklatok. Olyan mentsvára volt ez a Szeged környékén élő katolikus magyarságnak, ahol megtapasztalhatták Mária megtartó erejét.

Az alsóvárosi templomban két Mária-kegykép található, az egyik a bejárattól jobbra a Fekete vagy Szerecsöny Mária. A kép a lengyelországi Czestochowa-i Mária ábrázolásának 1740-ben készült másolata, Morvai Antal alkotása.

Az idén 300 esztendő főtár közepébe helyezett másik kegyképen Mária mint a Napbaöltözött Asszony jelenik meg a Jelenések Könyve alapján: „Az égen nagy jel tűnt föl: egy asszony, kinek öltözete a nap volt, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból korona (Jel 12,1.). Erre a Mária-ábrázolásra szimbólumként tekintettek: a keresztény Európa törökök feletti győzelmét látták benne. Az oltárképet az eredetlegenda szerint egykor a templom környékén lévő Csöpörke tóba rejtették el a török elől, és egy katona találta meg évekkel később teljesen sértetlenül.

A kolostor a török idők után is megőrizte központi szerepét a kirajzott szegedi települések, a szegedi tanyákon élők és a helyiek számára. Az első világháború és a trianoni békeszerződés következtében azonban a kegyhely délvidéki meghatározó szerepe megroppant. 1950-ben a szegedi ferenceseknek is el kellett hagyniuk rendházukat és csak 1989-ben térhettek ide vissza. A plébánián jelenleg színes közösségi élet zajlik, melyben igyekeznek minden korosztályt megszólítani. 2012 szeptemberében nyílt meg az Alsóvárosi Ferences Látogatóközpont, ahol megtekinthető a templom és a kolostor gazdag építészeti örökségét és a ferences rend történetét bemutató kiállítás.

A 18. században Szeged megmaradt magyarsága ötvennél több délvidéki, törökök által feldúlt falvat telepített újra, így a havi búcsú idővel a találkozás alkalmá is lett a helybeliek és a Szegedről elszármazottak számára. Később, a 19. században is sokan költöztek ki a Szeged környéki tanyavilágba és ők is minden évben hazalátogattak a búcsúra.

Mit jelent a búcsú napjainkban? Sokak számára vásárt, körhintát, kegytárgy árusokat, szórakoztató kisiparosok letelepedését a templom körül. A hívő ember számára azonban mást, ennél többet. Szentmisét, szentgyónást, találkozást Istennel, elcsöndesedést, bensőséges ünnepet, a hétköznapok rohanásából kiszakadást, lelki sebeink gyógyulását.

Különleges tárlatvezetésekkel készül az Alsóvárosi Ferences Látogatóközpont az idei Havas Boldogasszony nagybúcsúra.

A Havas Boldogasszony búcsúhoz kapcsolódóan különleges tárlatvezetéseket szervez a látogatóközpont: a speciális vezetéseken résztvevők megismerhetik a Szeplőtelen fogantatás szobrot és a Szent Péter ispotálytemplom köveiből álló kőtárat, bebarangolhatják a quadrumot és a gyógynövényes kertet. A ferencesek szegedi történetét bemutató kiállításban megcsodálhatják Mátyás király palástjából készült miseruhát vagy Marchiai Szent Jakab székét, amely a legrégebbi ülőbútor hazánkban.

A tárlatvezetések központi témája a Havas Boldogasszony nagybúcsú és a búcsújárási szokások lesznek. A korabeli fotókon az érdeklődők megnézhetik, hogy milyen hatalmas kiterjedésű volt egykor a búcsú, amely a Szentháromság utcán egészen az Aradi vértanúk teréig tartott. Megismerkedhetnek a búcsújárási népszokásokkal és megtudhatják, hogy mi az a csöpörke vagy a duttyán. A kellemesen hűvös vetítőteremben pedig a szegedi ferencesek történetét bemutató filmeket lehet megtekinteni egész nap.

A tárlatvezetések minden egész órában indulnak 10-19 óra között. A teljes árú jegy ára 700 Ft, míg a kedvezményes árú jegyek 500 forintba kerülnek. A határon túli „kirajzott” településekről érkezők ezentúl ingyenesen látogathatják a látogatóközpontot.

A tárlatvezetésekkel kapcsolatosan az Alsóvárosi Ferences Látogatóközpont honlapján, a www.latogatobarat.hu oldalon találhatóak részletesebb információk.